

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
TOMASZ CHRÓSTNY**

RWR.611.1.2022.AK

Wrocław, 29 grudnia 2023 r.

Wersja jawna

DECYZJA nr RWR 14/2023

informacje prawnie chronione oznaczono [xxx]

- I. Na podstawie art. 23b ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2023 r. poz. 1689 ze zm.), po przeprowadzeniu postępowania w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone, wszczętego przeciwko AUTOCENTRUM AAA AUTO Sp. z o.o. z siedzibą w Piasecznie, Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów uznaje stosowane przez tę Spółkę postanowienia wzorca umowy o treści:
 1. *„Kupujący wykonał jazdę próbną samochodem. Kupujący uznał, że jazda ta była wystarczająca aby sprawdzić stan techniczny samochodu. W czasie jazdy próbnej kupujący osobiście przetestował stan, właściwości i zdolności jezdne samochodu przy jego pełnej mocy.”* (Część B ust. 1 wzorca Protokołu Sprzedaży - załącznik nr 2 do wzorca Umowy Sprzedaży, dalej: Protokół Sprzedaży);
 2. *„Kupujący oświadcza, że wystarczająco skontrolował nabywany samochód oraz że sprzedawca zaproponował mu możliwość skontrolowania samochodu również przy pomocy zaproszonych przez niego specjalistów. Kupujący potwierdza, że sprzedawca umożliwił mu sprawdzenie samochodu na najeździe”* (Część B ust. 2 Protokołu Sprzedaży);
 3. *„Kupujący oświadcza, że został należycie zapoznany z obsługą samochodu oraz należycie poinformowany o cechach samochodu, jak też o sposobie użytkowania i konserwacji samochodu.”* (Część B ust. 3 Protokołu Sprzedaży)

za niedozwolone postanowienia umowne w rozumieniu art. 385¹ § 1 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny (Dz. U. z 2023 r. poz. 1610 ze zm.), co stanowi naruszenie art. 23a ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów

- i zakazuje ich wykorzystywania.

- II. Na podstawie art. 23b ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2023 r. poz. 1689 ze zm.), Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów nakłada na AUTOCENTRUM AAA AUTO Sp. z o.o. z siedzibą w Piasecznie - obowiązek usunięcia trwających

skutków naruszenia zakazu określonego w art. 23a ww. ustawy, stwierdzonego w pkt. I sentencji decyzji, w formie złożenia jednokrotnego oświadczenia według następujących zasad:

AUTOCENTRUM AAA AUTO Sp. z o.o. z siedzibą w Piasecznie opublikuje - w terminie 1 (jednego) miesiąca od dnia uprawomocnienia niniejszej decyzji na swój koszt - na swojej stronie internetowej (na dzień wydania decyzji strona ta jest dostępna pod adresem <https://www.aaaauto.pl/>) oświadczenia o treści:

„W związku z decyzją Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wydaną w dniu 29 grudnia 2023 r. nr RWR 14/2023, AUTOCENTRUM AAA AUTO Sp. z o.o. z siedzibą w Piasecznie informuje, że stosowała w obrocie z konsumentami niedozwolone postanowienia wzorca umowy. Szczegóły tutaj [w tym miejscu znajdować się będzie hiperłącze, odsyłające do podstrony z następującą informacją:]” (dalej: oświadczenie nr 1)

„AUTOCENTRUM AAA AUTO Sp. z o.o. z siedzibą w Piasecznie, informuje o wydaniu i uprawomocnieniu się decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów nr RWR 14/2023 z dnia 29 grudnia 2023 r. W ww. decyzji Prezes Urzędu uznał poniższe postanowienia stosowanego przez nas wzorca umowy za niedozwolone postanowienia umowne i zakazał ich wykorzystania:”

[w tym miejscu należy przytoczyć treść postanowień uznanych za niedozwolone z oznaczeniem wzorca, w którym zostały zamieszczone].

Postanowienia te są bezskuteczne. Klauzule uznane za niedozwolone należy traktować tak, jakby w ogóle nie zostały zamieszczone w zawartej umowie.

Decyzja Prezesa UOKiK nr RWR 14/2023 z dnia 29 grudnia 2023 r. dostępna jest pod adresem: [tutaj zostanie dodane hiperłącze (link), odsyłające do wersji jawnej decyzji, dostępnej na stronie internetowej Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów]” (dalej: oświadczenie nr 2).

Powyższe oświadczenia zostaną złożone w ten sposób, że:

- a) treści oświadczeń nr 1 i 2 będą dostępne i utrzymywane na stronie AUTOCENTRUM AAA AUTO Sp. z o.o. z siedzibą w Piasecznie przez okres 3 (trzech) miesięcy od dnia ich zamieszczenia,
- b) oświadczenie nr 1 zostanie zamieszczone w górnej części strony głównej domeny <https://www.aaaauto.pl/> i na każdej innej stronie internetowej AUTOCENTRUM AAA AUTO Sp. z o.o. z siedzibą w Piasecznie, zastępującej tę stronę w przyszłości, bez możliwości zamknięcia informacji przez użytkownika; oświadczenie ma być widoczne przez cały czas, gdy użytkownik jest na stronie (oświadczenie nie może przybrać formy np. rotacyjnego banera czy slajdera),
- c) oświadczenie nr 2 zostanie zamieszczone na podstronie strony internetowej AUTOCENTRUM AAA AUTO Sp. z o.o. z siedzibą w Piasecznie, oświadczenie ma być widoczne przez cały czas, gdy użytkownik jest na podstronie, chyba że zostanie ręcznie zamknięte przez użytkownika (oświadczenie nie może przybrać formy np. rotacyjnego banera czy slajdera),
- d) tekst powyższych oświadczeń będzie wyjustowany oraz wpisany czarną czcionką (kod szesnastkowy RGB #000000) ARIAL na szarym tle (kod szesnastkowy RGB #BEBEBE),

- e) czcionka powinna odpowiadać wielkości czcionki zwyczajowo używanej na ww. stronie internetowej, tekst umieszczony w ramce, o rozmiarze takim, aby była ona w całości wypełniona oświadczeniami, o których mowa w niniejszym punkcie, z uwzględnieniem marginesu 2,5 cm z każdej strony,
 - f) w przypadku zmiany nazwy AUTOCENTRUM AAA AUTO Sp. z o.o. z siedzibą w Piasecznie, jej przekształcenia lub przejścia praw i obowiązków na inny podmiot pod jakimkolwiek tytułem, publikacja zostanie zrealizowana - odpowiednio - przez Spółkę, za pośrednictwem Spółki lub jej następcy prawnego, ze wskazaniem dawnej i nowej nazwy.
- III. Na podstawie art. 23b ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. z 2023 r. poz. 1689 ze zm.) Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów nakłada na AUTOCENTRUM AAA AUTO Sp. z o.o. z siedzibą w Piasecznie obowiązek usunięcia trwających skutków naruszenia zakazu określonego w art. 23a ww. ustawy, stwierdzonego w pkt. I sentencji decyzji, poprzez zamieszczenie komunikatu (dalej: **komunikat**) w serwisie Facebook (na dzień wydania decyzji jest to strona dostępna pod adresem: https://www.facebook.com/AutocentrumAAAauto/?locale=pl_PL) o treści:

„Konsumentom, w związku z decyzją Prezesa #UOKiK wydaną w dniu 29 grudnia 2023 r., nr RWR 14/2023 AUTOCENTRUM AAA AUTO Sp. z o.o. informuje, że stosowała obrocie z konsumentami niedozwolone postanowienia wzorca umowy. #decyzjaUOKiK

Szczegółowe informacje dostępne są w decyzji Prezesa #UOKiK nr RWR 14/2023 z dnia 29 grudnia 2023 r., opublikowanej na stronie internetowej Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

[tutaj zostanie dodane hiperłącze (link), odsyłające do wersji jawnej decyzji, dostępnej na stronie internetowej Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów]

Powyższy komunikat zostanie opublikowany w ten sposób, że:

- a) komunikat będzie dostępny i utrzymywany na publicznie dostępnym profilu AUTOCENTRUM AAA AUTO Sp. z o.o. z siedzibą w Piasecznie, prowadzonym w języku polskim (na dzień wydania decyzji jest to profil o nazwie: AAA AUTO POLSKA, dostępny pod adresem: https://www.facebook.com/AutocentrumAAAauto/?locale=pl_P), przez okres 3 (trzech) miesięcy od dnia zamieszczenia komunikatu na ww. profilu,
- b) komunikat zostanie zamieszczony w serwisie Facebook w sposób umożliwiający stałe zapoznanie się użytkownika z jego treścią, tj. tak, by tekst komunikatu został umieszczony w Aktualnościach, jako najbardziej aktualna informacja wyświetlona przez użytkownika ww. serwisu (komunikat powinien zostać przypięty),
- c) komunikat zostanie zamieszczony tak, by był dostępny dla wszystkich użytkowników serwisu Facebook, tj. aby w ustawieniach prywatności miał status „publiczny”,
- d) wielkość i rodzaj czcionki powinny odpowiadać wielkości i rodzajowi czcionki zwyczajowo używanej w serwisie Facebook,

- e) w przypadku zmiany profilu AUTOCENTRUM AAA AUTO Sp. z o.o. z siedzibą w Piasecznie w tym jego nazwy do czasu zakończenia realizacji obowiązku, komunikat zostanie opublikowany na innym polskojęzycznym profilu w serwisie Facebook, prowadzonym przez AUTOCENTRUM AAA AUTO Sp. z o.o. z siedzibą w Piasecznie,
- f) w przypadku zmiany nazwy AUTOCENTRUM AAA AUTO Sp. z o.o. z siedzibą w Piasecznie, jej przekształcenia lub przejścia praw i obowiązków na inny podmiot pod jakimkolwiek tytułem, publikacja zostanie zrealizowana odpowiednio przez lub za pośrednictwem AUTOCENTRUM AAA AUTO Sp. z o.o. z siedzibą w Piasecznie, lub następcy prawnego, ze wskazaniem nazw dawnej i nowej.

IV. Na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 3a ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2023 r. poz. 1689 ze zm.), Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów nakłada na AUTOCENTRUM AAA AUTO Sp. z o.o. z siedzibą w Piasecznie, w związku z naruszeniem zakazu, o którym mowa w art. 23a ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, kary pieniężne:

1. w wysokości 2 578 509 zł (słownie: dwa miliony pięćset siedemdziesiąt osiem tysięcy pięćset dziewięć złotych), z tytułu stosowania postanowień wzorca umowy, określonych w pkt. I ppkt. 1 i 2 sentencji decyzji, płatną do budżetu państwa;
2. w wysokości 2 578 509 zł (słownie: dwa miliony pięćset siedemdziesiąt osiem tysięcy pięćset dziewięć złotych), z tytułu stosowania postanowienia wzorca umowy, określonego w pkt I. ppkt. 3 sentencji decyzji, płatną do budżetu państwa.

V. Na podstawie art. 77 ust. 1 i art. 80 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2023 r. poz. 1689 ze zm.) art. 264 § 1 oraz art. 263 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2023 r. poz. 775 ze zm.) w związku z art. 83 ww. ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów obciąża AUTOCENTRUM AAA AUTO Sp. z o.o. z siedzibą w Piasecznie kosztami postępowania w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone w kwocie 52 zł (słownie: pięćdziesiąt dwa złote) i zobowiązuje AUTOCENTRUM AAA AUTO Sp. z o.o. z siedzibą w Piasecznie do ich zwrotu Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się decyzji.

UZASADNIENIE

[1] Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej: **Prezes Urzędu, Prezes UOKiK**) - na skutek otrzymanych sygnałów konsumenckich - wszczął postępowanie wyjaśniające (o sygn. RWR.403.6.2020), mające na celu wstępne ustalenie, czy w związku z działalnością prowadzoną przez AUTOCENTRUM AAA AUTO Sp. z o.o. z siedzibą w Piasecznie (dalej: **Spółka, Przedsiębiorca, AUTOCENTRUM**), polegającą na sprzedaży i skupie pojazdów używanych, mogło dojść do naruszenia przepisów ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2023 r. poz. 1689 ze zm., dalej: **uokik, ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów**), w sposób uzasadniający wszczęcie postępowania w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów lub czy nastąpiło naruszenie uzasadniające wszczęcie postępowania w sprawie o uznanie

postanowień wzorca umowy za niedozwolone, w rozumieniu art. 23a ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

[2] Sygnały konsumenckie, o których mowa wyżej, odnosiły się do treści wzorca Protokołu Sprzedaży, stanowiącego załącznik do wzorca umowy pn. „Umowa Sprzedaży” (dalej: Umowa Sprzedaży), w oparciu o który Spółka zawierała umowy z konsumentami. Opisywane nieprawidłowości dotyczyły treści oświadczeń, zawartych w Protokole Sprzedaży, na podstawie których konsument potwierdzał stan techniczny pojazdu. Jednocześnie w treści skarg sygnalizowano problem odrzucania reklamacji przez Spółkę z tytułu wadliwego stanu technicznego pojazdu. Dla przykładu wskazać można na następujące fragmenty skarg konsumenckich:

„(...) Drugi kontrargument to rzekomy protokół, którym podpart się komis, (...). Sam protokół jest drukowany tylko dla sprzedającego (w moim przypadku tak było, ponieważ nie posiadam na pewno jego kopii i jest on przy ilości stron do parafowania niejako podsuwany klientowi, bo zawiera niewygodne fakty, mające zabezpieczyć prawnie jedynie interes komis)(...)”

„(...) Pozostałe zapisy w punkcie XI protokołu tzw. część B to tzw. bzdury może za wyjątkiem punktu 4 bo pojazd faktycznie otrzymałem.

w punkcie 1 komis ma politykę jazd testowych wyłącznie po drogach publicznych więc nie można przetestować pojazdu przy pełnej mocy,

w punkcie 2 nikt nie informował o niczym a oddział w Krakowie nie miał w chwili zakupu żadnego najazdu, czy stanowiska do sprawdzenia pojazdu.

w punkcie 3 wręcz zostałem wprowadzony w błąd odnośnie cech i bezwypadkowości dlatego uważam, że ten protokół, także noszący ryzyko zafałszowania pierwszej strony i bez wydania kopii klientowi nie ma żadnej mocy prawnej.”

dowód: skarga M.M., k. 270-271.

„W dniu (...) nabyłam samochód osobowy marki (...) z FIRMY AAA AUTO oddział w Katowice przy ul. Roździeńskiego.

Już wówczas sprzedający posiadał wiedzę co do stanu technicznego pojazdu o którym nie poinformował podczas zakupu - instalacja LPG nie działa prawidłowo, nie włącza się sekwencja nie przechodzi w tryb gazu, rozłącza się. Przeprowadzona przez pracownika AAA Auto jazda próbna trwała zaledwie 10 min. W tak krótkim czasie przy zimnym silniku sekwencja gazu nie jest w stanie złapać temperatury a co za tym idzie przejść w tryb LPG. Przy czym Pracownik zapewniał iż wszystkie mechanizmy, podzespoły jak i instalacja LPG działają bez zarzutów. A nabywane przez Państwa pojazdy są sprawdzane. O zaistniałej wadzie w pojeździe poinformowałam Firmę AAA Auto za pośrednictwem infolinii w dniu zakupu. (...). 26 kwietnia otrzymałam odpowiedź od Firmy AAA AUTO Katowice że nie uznają zgłoszenia gdyż w dniu zakupu zapoznałam się ze stanem technicznym auta. Reklamacja odrzucona. (...)”

dowód: skarga S.D., k. 273-275.

[3] Na podstawie poczynionych w trakcie postępowania wyjaśniającego ustaleń, Prezes Urzędu, w dniu 8 lipca 2022 r. - postanowieniem RWR Nr 44/2022 (dalej: **Postanowienie**) wszczął postępowanie w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone określonych w pkt. I sentencji decyzji.

dowód: pismo Prezesa Urzędu z dnia 16 listopada 2023 r., k. 488.

dowód: pismo Spółki z dnia 4 grudnia 2023 r., k. 516-518.

Prezes UOKiK ustalił następujący stan faktyczny

[8] AUTOCENTRUM AAA AUTO Sp. z o.o. z siedzibą w Piasecznie została zarejestrowana w Rejestrze Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego w dniu 12 czerwca 2002 r. pod numerem KRS: 0000117693. Przedmiotem działalności Spółki jest m.in. sprzedaż hurtowa i detaliczna samochodów osobowych i furgonetek, działalność agentów i brokerów ubezpieczeniowych, pozostała działalność wspomagająca ubezpieczenia i fundusze emerytalne.

Spółka prowadzi działalność jako dealer samochodów używanych w Europie Środkowej i Wschodniej, świadcząc usługi zarówno sprzedaży pojazdów, jak i ich skupu. Na terenie Polski Spółka posiada 12 oddziałów (9 salonów sprzedaży i skupu oraz 3 salony skupu, w których nie jest prowadzona sprzedaż) zlokalizowanych w:

1. Bielanych Wrocławskich, ul. Tyniecka 3, 55-040 Bielany Wrocławskie (sprzedaż, skup);
2. Gdańsku, al. Grunwaldzka 256, 80-236 Gdańsk (sprzedaż, skup);
3. Katowicach, al. W. Roździeńskiego 91, 40-203 Katowice (sprzedaż, skup);
4. Krakowie, Pasternik 69, 31-354 Kraków (sprzedaż, skup);
5. Lublinie, ul. Chemiczna 5, 20-329 Lublin (sprzedaż, skup);
6. Łodzi, ul. M. Kasprzaka 8, 91-083 Łódź (sprzedaż, skup);
7. Piasecznie, ul. L. Okulickiego 3, 05-500 Piaseczno (sprzedaż, skup);
8. Poznaniu, ul. Szwajcarska 14, 61-285 Poznań (sprzedaż, skup);
9. Radomiu, al. J. Grzeczmarowskiego 28, 26-610 Radom (skup);
10. Warszawie, al. Jerozolimskie 148, 02-486 Warszawa (skup);
11. Warszawie, ul. Modlińska 176, 03-170 Warszawa (skup);
12. Zabrzu, ul. R. Szkubacza 1, 41- 800 Zabrze (sprzedaż, skup).

[9] Prezes Urzędu dokonał analizy przekazanych przez Spółkę, stosowanych w obrocie z konsumentami wzorców tj. Umowy sprzedaży wraz z załącznikiem Protokołem Sprzedaży. Zastrzeżenia wzbudziły zapisy wzorca umowy Protokołu Sprzedaży, zawieranej z konsumentem (Część B Protokołu Sprzedaży, ust. 1 - 3). We wzorcu tym zamieszczono m.in. następujące postanowienia:

1. *„Kupujący wykonał jazdę próbną samochodem. Kupujący uznał, że jazda ta była wystarczająca aby sprawdzić stan techniczny samochodu. W czasie jazdy próbnej kupujący osobiście przetestował stan, właściwości i zdolności jezdne samochodu przy jego pełnej mocy.”* (Część B ust. 1 Protokołu Sprzedaży);
2. *„Kupujący oświadcza, że wystarczająco skontrolował nabywany samochód oraz że sprzedawca zaproponował mu możliwość skontrolowania samochodu również przy pomocy zaproszonych przez niego specjalistów. Kupujący potwierdza, że sprzedawca umożliwił mu sprawdzenie samochodu na najeździe”* (Część B ust. 2 Protokołu Sprzedaży);
3. *„Kupujący oświadcza, że został należycie zapoznany z obsługą samochodu oraz należycie poinformowany o cechach samochodu, jak też o sposobie użytkowania i konserwacji samochodu.”* (Część B ust. 3 Protokołu Sprzedaży).

xx]. Biorąc pod uwagę, że stan pojazdu, jego usterki, parametry i inne właściwości - zatwierdzone są głównie w Protokole Sprzedaży, należy wskazać, że Spółka w protokołach reklamacji, przekazywanych konsumentowi - powołuje się właśnie na zapisy kwestionowanego wzorca Protokołu Sprzedaży, który został przez kupującego podpisany.

dowód: protokoły reklamacji przekazane przez Spółkę, k. 12 - 157.

[12] W dniu 5 kwietnia 2023 r. Spółka usunęła ze stosowanego przez siebie wzorca Protokołu Sprzedaży kwestionowane przez Prezesa UOKiK postanowienia umowne. Jednocześnie wprowadziła nowy, zmodyfikowany wzorec Protokołu Sprzedaży, który nie zawiera zakwestionowanych postanowień.

dowód: pismo Spółki z dnia 12 lipca 2023 r., k. 366-367.

[13] W 2022 r. Spółka osiągnęła obrót w wysokości [xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx] zł.

dowód: sprawozdanie finansowe Spółki za rok 2022, k. 494 - 501.

Mając na uwadze ustalony stan faktyczny, Prezes Urzędu zważył:

[14] Naruszenie interesu publicznego

Stosownie do art. 1 ust. 1 uokik, ochrona interesów przedsiębiorców i konsumentów podejmowana w ramach działań Prezesa Urzędu jest prowadzona w interesie publicznym. Ingerencja Prezesa Urzędu ma na celu ochronę interesów zbiorowości, a nie wprost poszczególnych, indywidualnych uczestników rynku. Naruszenie interesu publicznego stanowi bezwzględny warunek uznania kompetencji Prezesa Urzędu do rozstrzygnięcia określonej sprawy. Interes publiczny zostaje naruszony wówczas, gdy działania przedsiębiorcy godzą w interesy ogólnospołeczne i dotyczą szerokiego kręgu uczestników rynku, zaburzając jego prawidłowe funkcjonowanie.

W opinii Prezesa Urzędu rozpatrywana sprawa ma charakter publicznoprawny. Wiąże się z ochroną praw potencjalnie nieograniczonej liczby konsumentów, którzy mogli być narażeni na stosowanie przez Spółkę we wzorcu umowy niedozwolonych postanowień umownych. Zakwestionowane działania Spółki nie dotyczą więc interesów poszczególnych osób, których sprawy miałyby charakter jednostkowy, indywidualny i nie dający się porównać z innymi, ale kręgu konsumentów, których sytuacja jest identyczna i wynika z faktu posługiwania się przez Spółkę wzorcem umowy.

Należy jednocześnie podkreślić, że przepisy art. 385¹ i art. 385³ ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz.U. z 2023 r. poz. 1610 ze zm.; dalej: **k.c. lub Kodeks cywilny**), które stanowią materialną podstawę ingerencji Prezesa Urzędu w niniejszej sprawie, implementują do prawa krajowego dyrektywę Rady 93/13/EWG z 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz.U.UE.L.1993.95.29). Interpretacji tych przepisów należy zatem dokonywać w odniesieniu do uregulowań zawartych w dyrektywie. Zgodnie z preambułą dyrektywy, obowiązkiem państw członkowskich jest zapewnienie, aby umowy zawierane z konsumentami nie zawierały nieuczciwych warunków. Należy tym samym uznać, że ochrona interesu publicznego w rozpatrywanej sprawie wyraża się także w konieczności zagwarantowania, by we wzorcach umów wykorzystywanych przez przedsiębiorców w relacjach z konsumentami nie występowały niedozwolone postanowienia umowne.

[15] Naruszenie art. 23a ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów - uwagi ogólne

Zgodnie z art. 23a uokik, zakazane jest stosowanie we wzorcach umów zawieranych z konsumentami niedozwolonych postanowień umownych, o których mowa w art. 385¹ § 1 Kodeksu cywilnego.

Odwołanie się do stosowania we wzorcach umów niedozwolonych postanowień umownych w rozumieniu art. 385¹ § 1 Kodeksu cywilnego powoduje, że zrekonstruowanie treści zakazu wynikającego z art. 23a uokik wymaga sięgnięcia także do uregulowań kodeksowych, odnoszących się do wzorców umów i postanowień niedozwolonych³. Stosownie do art. 385¹ § 1 Kodeksu cywilnego postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy. Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.

[16] Uznanie postanowienia za niedozwolone

W świetle powołanego przepisu, możliwość uznania postanowienia za niedozwolone uzależniona jest od stwierdzenia, że postanowienie to:

1. jest stosowane przez przedsiębiorcę wobec konsumentów;
2. nie zostało indywidualnie uzgodnione;
3. nie określa głównych świadczeń stron, chyba że zostało sformułowane w sposób niejednoznaczny;
4. kształtuje prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami;
5. narusza w sposób rażący interesy konsumenta.

Dla uznania danego postanowienia umowy za niedozwolone, konieczne jest przy tym łączne wystąpienie obydwu przesłanek merytorycznych, czyli sprzeczności z dobrymi obyczajami oraz rażącego naruszenia interesów konsumenta. Z reguły rażące naruszenie interesu konsumenta jest naruszeniem dobrych obyczajów, ale nie zawsze zachowanie sprzeczne z dobrymi obyczajami rażąco narusza ten interes⁴.

Należy podkreślić, że przepis art. 385¹ § 1 Kodeksu cywilnego zawiera klauzulę generalną, którą uzupełnia zamieszczona w art. 385³ Kodeksu cywilnego lista tzw. klauzul szarych, obejmująca typowe, najczęściej spotykane w praktyce klauzule, które mogą być uznane za sprzeczne z dobrymi obyczajami i zarazem rażąco naruszające interesy konsumenta. Ich wspólną cechą jest nierównomierne rozłożenie praw, obowiązków i ryzyka między stronami umowy, prowadzące do zachwiania równowagi kontraktowej. Chodzi o takie klauzule, które z góry, w oderwaniu od konkretnych okoliczności, stawiają konsumenta w gorszym (trudniejszym) położeniu. Odwzorowanie w umowie (wzorcu) któregoś z postanowień objętych ww. wyliczeniem znacząco ułatwia wykazanie, że wypełnia ono przesłanki niedozwolonego postanowienia umownego. Funkcja art. 385³ k.c. sprowadza się do ustanowienia swoistego domniemania działającego „w razie wątpliwości”, że klauzula umowna o określonej treści jest zakazanym postanowieniem umownym⁵.

³ por. K. Pacuła [w:] *Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów*; art. 23a-23d i 99a-99f. Komentarz pod red. K. Osajdy, 2018, wyd. 1, Legalis.

⁴ por. wyrok Sądu Najwyższego z 13 października 2010 r. sygn. akt I CSK 694/09.

⁵ Tak: W. Popiółek. *Komentarz do art. 385³ Kodeksu cywilnego [w:] Kodeks cywilny. Komentarz do art. 1-449¹¹*, t. I pod red. prof. dr hab. K. Pietrzykowskiego, wyd. CH Beck, Warszawa 2005, s. 995-996 i stanowiska tam powołane.

Dokonywana w ramach kontroli abstrakcyjnej ocena, czy dane postanowienie wzorca umowy jest niedozwolone należy, zgodnie z przepisami ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, do Prezesa Urzędu. Art. 23b ust. 1 uokik stanowi, że Prezes Urzędu wydaje decyzję o uznaniu postanowienia wzorca umowy za niedozwolone i zakazującą jego wykorzystywania, jeżeli stwierdzi naruszenie zakazu określonego w art. 23a ustawy.

Ad 16.1. Stosowanie postanowień przez przedsiębiorcę

Bezsporne jest, że AUTOCENTRUM, będąc osobą prawną wykonującą działalność gospodarczą i wpisaną do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego posiada status przedsiębiorcy w rozumieniu art. 4 pkt 1 uokik oraz odpowiednio art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców (Dz.U. z 2023 r. poz. 221 ze zm.). Spółka jest przedsiębiorcą i zawiera z konsumentami umowy sprzedaży używanych pojazdów mechanicznych. Posługuje się przy tym wzorcami umów, w tym wzorcem o nazwie Protokół Sprzedaży.

Ad 16.2. Brak indywidualnego uzgodnienia

W przypadku postępowania w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone, przesłanka braku indywidualnego uzgodnienia nie ma znaczenia, wobec abstrakcyjnego charakteru kontroli postanowienia wzorca umowy. Prezes UOKiK nie bada w niniejszym postępowaniu konkretnych stosunków istniejących pomiędzy kontrahentami, ale wzorzec i treść hipotetycznych stosunków, jakie powstałyby pomiędzy przedsiębiorcą a potencjalnym konsumentem. Nie ma zatem znaczenia, czy jakaś konkretna umowa była między stronami negocjowana, ani nawet czy wzorzec był, czy też nie był zastosowany przy zawieraniu konkretnej umowy. Kontrola ta ma bowiem charakter oceny *ex ante* i obejmuje wzorzec, nie zaś konkretną umowę (ocena *ex post*). Istotny jest zatem fakt, że przedsiębiorca wprowadził oceniany wzorzec do obrotu, poprzez wystąpienie z ofertą zawarcia umów z jego wykorzystaniem.

Ad 16.3. Główne świadczenia stron

Przez pojęcie „głównych świadczeń stron”, należy zasadniczo rozumieć elementy przedmiotowo istotne umowy (*essentialia negotii*), które przyjmowane są przez strony na zasadzie wyraźnego, a nie domniemanego konsensusu, co wskazuje na indywidualne uzgodnienie treści tych postanowień. Nie ulega wątpliwości, że w praktyce są to postanowienia określające cenę oraz przedmiot świadczeń stron umowy. Za postanowienia określające świadczenia główne stron nie są natomiast uznawane postanowienia dotyczące świadczeń ubocznych, np. odsetki za opóźnienie, lub klauzule, które wywierają wpływ na wysokość świadczenia głównego, np. klauzule waloryzacyjne⁶.

Przeprowadzona przez Prezesa UOKiK analiza postanowień umownych, wskazanych w sentencji decyzji wskazuje, że nie dotyczą one głównych świadczeń stron umowy. Postanowienia te formułują oświadczenia konsumenta związane z okolicznościami towarzyszącymi wydaniu pojazdu oraz dotyczącymi stanu technicznego pojazdu.

Ad 16.4. Sprzeczność z dobrymi obyczajami

Dobre obyczaje pojmowane są jako reguły postępowania zgodne z etyką, moralnością i aprobowanymi społecznie obyczajami. Istotą tego pojęcia jest szeroko rozumiany szacunek dla drugiego człowieka. W stosunkach z konsumentami powinien on wyrażać się właściwym

⁶ Wyrok SOKiK z dnia 1 marca 2007 r., sygn. akt XVII AmC 12/06.

informowaniem o przysługujących uprawnieniach, niewykorzystywaniem uprzywilejowanej pozycji profesjonalisty i rzetelnym traktowaniem partnerów umów. Za sprzeczne z dobrymi obyczajami można uznać działania zmierzające do niedoinformowania, dezorientacji, wywołania błędnego przekonania u konsumenta, a także wykorzystania jego niewiedzy lub naiwności. Chodzi więc o postępowanie, które potocznie jest rozumiane jako nieuczciwe, nierzetelne, sprzeczne z akceptowanymi standardami działania⁷. Dobre obyczaje są pozaprawnymi normami postępowania, którymi winni kierować się przedsiębiorcy względem konsumentów. Ich treści nie da się określić w sposób wyczerpujący, ponieważ kształtowane są przez postawy uwarunkowane zarówno przyjmowanymi wartościami moralnymi, jak i celami ekonomicznymi i związanymi z nimi praktykami życia gospodarczego.

Ad 16.5. Rażące naruszenie interesów konsumenta

Druga z przesłanek wymienionych w art. 385¹ § 1 Kodeksu cywilnego odnosi się do rażącego, tj. doniosłego, znaczącego naruszenia interesów konsumenta. Kwestii rażącego naruszenia interesów konsumenta nie można sprowadzać do kategorii czysto ekonomicznej, rachunkowej, a więc porównania pieniężnej wartości świadczeń. Określenie „rażąco” należy odnieść do znacznego odbiegania przyjętego uregulowania od zasad uczciwego (słusznego) wyważenia praw i obowiązków. Za tego typu zasady konstruuujące modelowe (optymalne) ukształtowanie praw i obowiązków umownych stron traktowane są przepisy ustawowe o charakterze dyspozytywnym. Stąd też nie jest możliwe ustalenie pewnych ogólnych kryteriów, których spełnienie w każdej sytuacji automatycznie prowadzić będzie do uznania, że interesy danego konsumenta zostały rażąco naruszone. Oznacza to, że ocena, czy postanowienia zawartej umowy rażąco naruszają interesy konsumenta, powinna być dokonywana *in concreto*, przy uwzględnieniu całokształtu okoliczności danego przypadku.

Pojęcie „interesy” konsumenta należy przy tym rozumieć szeroko, nie tylko jako niekorzystne ukształtowanie jego sytuacji ekonomicznej. Należy tu uwzględnić również takie aspekty jak: niewygodna organizacyjna, strata czasu, nierzetelne traktowanie, naruszenie prywatności konsumenta, czy inne uciążliwości, jakie mogłyby powstać na skutek wprowadzenia do zawartej umowy ocenianego postanowienia. Przy określaniu stopnia naruszenia interesów konsumenta należy z kolei stosować nie tylko kryteria obiektywne (np. wielkość poniesionych czy groźących strat), lecz także względy subiektywne związane bądź to z przedsiębiorcą bądź z konsumentami. Konieczne jest zbadanie, jaki jest zakres groźących potencjalnemu konsumentowi strat lub niedogodności⁸.

Dokonując wykładni art. 385¹ § 1 Kodeksu cywilnego, Sąd Najwyższy w wyroku z 13 lipca 2005 r. (sygn. akt I CK 832/04) wskazał, że „rażące naruszenie interesów konsumenta” oznacza nieusprawiedliwioną dysproporcję praw i obowiązków na jego niekorzyść w określonym stosunku obligacyjnym, natomiast „działanie wbrew dobrym obyczajom” w zakresie kształtowania treści takiego stosunku obligacyjnego wyraża się w tworzeniu przez partnera konsumenta takich klauzul umownych, które godzą w równowagę kontraktową tego stosunku.

[17] Ocena postanowienia zamieszczonego w pkt. I ust. 1 sentencji decyzji:

„Kupujący wykonał jazdę próbną samochodem. Kupujący uznał, że jazda ta była wystarczająca aby sprawdzić stan techniczny samochodu. W czasie jazdy próbnej kupujący

⁷ Por. wyroki Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z: 23 lutego 2006 r. sygn. akt XVII AmA 118/04, 14 grudnia 2006 r. sygn. akt XVII AmC 152/05; wyrok Sądu Najwyższego z 8 czerwca 2004 r. sygn. akt I CK 635/03.

⁸ Por. wyrok Sądu Najwyższego z 8 czerwca 2004 r. sygn. akt I CK 635/03; wyrok Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z 26 maja 2015 r. sygn. akt XVII AmC 2615/14.

osobiście przetestował stan, właściwości i zdolności jezdne samochodu przy jego pełnej mocy.”

Naruszenie dobrych obyczajów

Zdaniem Prezesa Urzędu zakwestionowane postanowienie jest odpowiednikiem postanowienia umownego, wskazanego w art. 385³ pkt 2 k.c. Zgodnie z treścią tego przepisu: w razie wątpliwości uważa się, że niedozwolonymi postanowieniami są te, które w szczególności (...) wyłączają lub istotnie ograniczają odpowiedzialność względem konsumenta za niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania.

Na podstawie kwestionowanego postanowienia Spółka zakłada, że kupujący wykonał jazdę próbną samochodem i była ona wystarczająca do sprawdzenia stanu technicznego pojazdu. Jednocześnie, w dalszej części postanowienia wskazane zostało, że kupujący sprawdził konkretne parametry pojazdu tj. stan pojazdu, właściwości i zdolności jezdne przy pełnej mocy pojazdu. Z tego wynika, że Spółka automatycznie zakłada - po pierwsze, że jazda próbna została w ogóle wykonana przez kupującego, a po drugie, że jazda ta odbyła się w taki sposób, że kupujący mógł w dokładny sposób zweryfikować wszelkie właściwości oferowanego pojazdu. Zauważyć należy, że przed zawarciem umowy sprzedaży, może w ogóle nie dojść do wykonania jazdy próbnej przez kupującego, z wielu powodów. Jednocześnie jazdę próbną może wykonać pracownik Spółki. Mając powyższe na uwadze, trudno uznać, że kupujący w każdym przypadku wykonuje jazdę próbną. Niemniej jednak Spółka, postępując się wskazanym postanowieniem, narzuca konsumentowi przyznanie tego faktu. W rezultacie konsument, któremu narzucono treść wzorca nie może wyrazić stanowiska odmiennego, niż wskazane w ww. postanowieniu. Należy także podkreślić, że omawiane postanowienie jest integralnym elementem wzorca Protokołu Sprzedaży. Konsument nie ma możliwości jego negocjacji, czy też podpisania w zmienionym kształcie - z uwzględnieniem faktycznej sytuacji, która miała miejsce w chwili sprzedaży pojazdu i jego wydania.

Ponadto wskazane postanowienie obliguje konsumenta do uznania, że jazda próbna wykonana przez kupującego (o ile faktycznie doszła do skutku) była wystarczająca, aby sprawdzić stan techniczny samochodu oraz przetestować wszelkie parametry pojazdu przy pełnej mocy. Wskazać należy, że na podstawie tak sformułowanej klauzuli Spółka zakłada, w jakim zakresie została wykonana jazda próbna i w jaki sposób. Może jednak okazać się, że podczas jazdy próbnej konsument nie będzie w stanie sprawdzić wszelkich parametrów, które są wskazane w treści postanowienia. Podkreślenia przy tym wymaga, że nie każdy konsument, zainteresowany kupnem samochodu używanego dysponuje określoną, czasami nawet specjalistyczną wiedzą dotyczącą podzespołów pojazdu i ich funkcjonowania. Tym bardziej trudno uznać, że stan, właściwości i zdolności jezdne pojazdu mogą zostać sprawdzone przez kupującego przy pełnej mocy pojazdu. Wskazać także należy, że nie wszystkie właściwości - w tym ewentualne usterki pojazdu - mogą zostać zweryfikowane podczas wykonywanej jazdy próbnej. Nie mniej istotna jest także kwestia, że to sprzedawca umożliwia konsumentowi wykonanie jazdy próbnej i wyznacza jej przebieg, trasę, czas. W tym miejscu warto przytoczyć zastrzeżenia podniesione przez jednego z konsumentów, w zakresie wykonanej jazdy próbnej: „(...) w punkcie 1 komis ma politykę jazd testowych wyłącznie po drogach publicznych więc nie można przetestować pojazdu przy pełnej mocy” (vide: pismo konsumenta do UOKiK - k. 270 - 272).

rzeczywistości. Trudno bowiem uznać, aby konsument mógł „przetestować zdolności jezdne pojazdu przy jego pełnej mocy”. Z doświadczenia życiowego wynika, że byłoby to niemożliwe chociażby ze względu na wymóg zachowania bezpieczeństwa w ruchu drogowym i ograniczenia z tym związane.

Rażące naruszenie interesów konsumentów

Dokonując oceny niniejszego postanowienia pod kątem rażącego naruszenia interesów konsumentów należy zwrócić szczególną uwagę na przedmiot sprzedaży - pojazd używany. Poza sprzedażą samochodów z tzw. średniej i niższej półki, których nabycie i tak może stanowić istotny wydatek dla konsumentów, AUTOCENTRUM oferuje także pojazdy w znacznie wyższej cenie, lub też kwalifikowane w kategorii „PREMIUM” jak np. Alfa Romeo Giulia z 2016 r. w kwocie 82.000 zł, czy Kia Sportage z 2021 r. za 98.000 zł (vide: wydruki ogłoszeń sprzedaży ww. pojazdów, k. 486 - 487).⁹ W wielu przypadkach naprawy czy też części podlegające wymianie są kosztowne - uzależnione od modelu pojazdu, rodzaju zdiagnozowanej usterki, a także ceny pojazdu i poszczególnych części zamiennych. Nie ulega wątpliwości, że naprawa jest często związana z poniesieniem znacznych kosztów przez konsumenta. Ponadto naraża go na straty o charakterze pozaekonomicznym np. poświęcony czas na zdiagnozowanie usterki, oczekiwanie na naprawę. Mając na uwadze powyższe należy wskazać, że wskutek wykorzystywania omawianego postanowienia Spółka posługuje się określeniami, które pozwalają jej na korzystną dla siebie interpretację okoliczności, w których dochodzi do zawarcia umowy. Wpływa to na rozkład ciężaru udowodnienia okoliczności, od których uzależniona jest odpowiedzialność Spółki z tytułu ewentualnych roszczeń reklamacyjnych na etapie próby przedsądowego rozstrzygnięcia sporu. Powyższe znajduje potwierdzenie w odpowiedziach, jakie Spółka kieruje do konsumentów, w sytuacji złożenia przez nich reklamacji. Jak zostało wskazane, nie uwzględniając reklamacji, Spółka każdorazowo argumentuje to tym, że konsument został zapoznany ze stanem technicznym pojazdu. Postanowienie to stanowi zatem podstawę do unikania odpowiedzialności kontraktowej przez Spółkę.

W kontekście powyższego podkreślenia wymaga, że rażące naruszenie interesów konsumentów polega w tym wypadku na utrudnianiu konsumentom dochodzenia roszczeń z tytułu rękojmi za wady fizyczne rzeczy sprzedanej, lub z tytułu braku zgodności towaru z umową. Wskazać w tym miejscu należy na zmiany w obowiązującym porządku prawnym, dotyczące regulacji roszczeń reklamacyjnych pomiędzy przedsiębiorcami a konsumentami. Do 31 grudnia 2022 r. zasady te były regulowane w obrocie konsumenckim przepisami kodeksu cywilnego, zgodnie z którymi przedsiębiorca odpowiadał za wadę rzeczy sprzedanej z tytułu rękojmi. Od 1 stycznia 2023 r., na gruncie nowelizacji ustawy z dnia 30 maja 2014 r. o prawach konsumenta (Dz. U. z 2020 r. poz. 287 ze zm.) wdrożone zostały nowe przepisy, na mocy których przedsiębiorca ponosi odpowiedzialność za brak zgodności towaru z umową.¹⁰ Zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy zmieniającej - do umów zobowiązujących do przeniesienia własności towaru zawartych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe. Oznacza to, że w przypadku umów sprzedaży zawartych przez AUTOCENTRUM - przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy zastosowanie znajdują przepisy k.c. o rękojmi. Istotne jest, że wprowadzone do porządku prawnego zmiany nie

⁹ Stan ogłoszeń sprzedaży aktualny na dzień 6.11.2023 r.

¹⁰ Por. Ustawa z dnia 4 listopada 2022 r. (Dz.U.2022 r. poz.287) o zmianie Ustawy o prawach konsumenta, Ustawy - Kodeks cywilny oraz Ustawy - Prawo międzynarodowe (dalej: ustawa zmieniająca).

wpływają na możliwość oceny przedmiotowego postanowienia jako niedozwolonego postanowienia umowy.

Opisane powyżej ukształtowanie treści Protokołu Sprzedaży może wpływać bezpośrednio na ekonomiczną sytuację konsumenta, tj. konieczność poniesienia kosztów ewentualnej diagnostyki, części, napraw, ale także na jego sytuację pozaekonomiczną w postaci uciążliwości związanych z procesem reklamacyjnym w tym trudności na drodze dochodzenia roszczeń od Spółki.

Pomocne przy ocenie abuzywnego charakteru postanowienia wzorca umowy w kontekście dobrych obyczajów może być dokonanie testu weryfikacji „przyzwoitości” danej klauzuli. Należy w związku z tym zbadać, czy oceniane postanowienie wzorca umowy jest sprzeczne z ogólnym wzorcem zachowań przedsiębiorców wobec konsumentów. Wymaga to ustalenia, jak wyglądałyby prawa lub obowiązki konsumenta w braku takiej klauzuli lub przy zastosowaniu istniejących przepisów o charakterze dyspozytywnym. Jeżeli konsument byłby - na podstawie ogólnych przepisów - w lepszej sytuacji, gdyby konkretnego postanowienia wzorca nie było, należy przyjąć, że może ono mieć charakter abuzywny.¹¹

Przeprowadzenie tzw. testu przyzwoitości prowadzi do wniosku, że w przypadku, gdyby wzorce umów Protokołu Sprzedaży nie zawierały zakwestionowanego postanowienia konsument znajdowałby się w lepszej sytuacji z uwagi na to, że Spółka miałaby ograniczone możliwości w przerzucaniu ryzyka za ewentualne wady pojazdu na konsumenta. Konsument byłby w lepszej sytuacji także dlatego, że nie byłby zobowiązany do składania oświadczeń, które mogą nie odzwierciedlać rzeczywistego stanu faktycznego.

Stosowana przez Spółkę klauzula nie uwzględnia i nie zabezpiecza interesu konsumenta, jako słabszej strony umowy, co prowadzi do ukształtowania stosunku zobowiązaniowego w sposób nierównorzędny i rażąco dla niego niekorzystny. Przedmiotowe postanowienie, w ocenie Prezesa UOKiK, kształtuje prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy.

W ocenie Prezesa UOKiK powyższe postanowienie zmierza do istotnego ograniczenia odpowiedzialności względem konsumenta za nienależyte wykonanie zobowiązania - a tym samym stanowi niedozwolone postanowienie umowne w rozumieniu art. 385¹ § 1, w zw. z art. 385³ pkt 2 k.c.

Uznając wskazane postanowienie za niedozwolone, Prezes Urzędu zakazał Spółce jego wykorzystywania, orzekając jak w pkt. I ppkt 1 sentencji decyzji.

[18] Ocena postanowienia zamieszczonego w pkt. I ppkt 2 sentencji decyzji:

„Kupujący oświadcza, że wystarczająco skontrolował nabywany samochód oraz że sprzedawca zaproponował mu możliwość skontrolowania samochodu również przy pomocy zaproszonych przez niego specjalistów. Kupujący potwierdza, że sprzedawca umożliwił mu sprawdzenie samochodu na najeździe”.

Naruszenie dobrych obyczajów

Podobnie jak w przypadku klauzuli opisanej w pkt I.1 sentencji decyzji, w ocenie Prezesa UOKiK zakwestionowane postanowienie jest odpowiednikiem niedozwolonego postanowienia umownego, o którym mowa w art. 385³ pkt 2 k.c.

¹¹ Wyrok SN z dnia 19 marca 2007 r., sygn. akt III SK 21/06.

Kwestionowana klauzula w sposób arbitralny zobowiązuje konsumenta do złożenia oświadczeń woli, dotyczących wykonanej kontroli nabywanego pojazdu, uniemożliwiając jakąkolwiek ich modyfikację. Zgodnie z jej treścią, konsument potwierdza, że przedstawiciel Spółki, tj. pracownik zajmujący się obsługą klienta, zaproponował mu możliwość wykonania czynności kontrolnych przy pomocy zaproszonych przez niego specjalistów, a także umożliwił sprawdzenie samochodu na najeździe, jak również, że Spółka dokonała aktów staranności związanych z zawieraną umową.

W kontekście przedmiotowej klauzuli, tak jak i uprzednio, należy wskazać, że konsument, dokonujący zakupu pojazdu nie musi dysponować wiedzą odnośnie do stanu technicznego i funkcjonowania pojazdu. W takich przypadkach, będzie kierował się powszechnie znanymi parametrami, oceniając, czy pojazd jest sprawny. Jednocześnie także i w tym przypadku - konsument nie ma możliwości zmiany kwestionowanego postanowienia, gdyby kontrola pojazdu, odbyła się jednak na niewystarczającym poziomie. Opisywana klauzula stanowi bowiem stały element wzorca protokołu i nie podlega negocjacji.

Takie ukształtowanie stosunku prawnego jest sprzeczne z dobrymi obyczajami odnoszącymi się do rzetelnego traktowania konsumenta w stosunkach z przedsiębiorcą i kreowania łączącego ich stosunku zobowiązaniowego bez wprowadzania do niego rozwiązań uprzywilejowujących jedną stronę kontraktu. Zamieszczenie kwestionowanego postanowienia we wzorcu umowy stanowi przejaw nadużycia przez Spółkę posiadanej przewagi kontraktowej. Skutkiem tego jest zobowiązanie konsumentów do złożenia oświadczeń o z góry określonej treści, wskazujących na zachowanie kontrahenta zgodne z zasadami staranności zawodowej, której można wymagać od profesjonalisty. W konsekwencji utrudnia to konsumentowi dochodzenie roszczeń w sytuacjach, w których dane czynności sprawdzające w ogóle nie zostały wykonane lub ich zakres był rozbieżny z tymi, do których odnosi się kwestionowane postanowienie. W analizowanym postanowieniu, Spółka zobowiązuje konsumenta m.in. do potwierdzenia, że sprzedawca umożliwił kupującemu sprawdzenie pojazdu na najeździe. Jak wynika natomiast z jednej z ww. skarg, konsument nie miał możliwości weryfikacji pojazdu w tym zakresie: „w pkt 2 nikt nie informował o niczym a oddział w Krakowie nie miał w chwili zakupu żadnego najazdu, czy stanowiska do sprawdzenia pojazdu (...)”

Rażące naruszenie interesów konsumentów

W przypadku niniejszego postanowienia, rażące naruszenie interesów konsumentów polega na utrudnieniu konsumentom dochodzenia roszczeń z tytułu rękojmi za wady fizyczne rzeczy sprzedanej, lub w sytuacji braku zgodności towaru z umową (w zależności od tego, w jakim okresie doszło do zawarcia umowy sprzedaży). Spółka postępuje się bowiem w nim określeniami, które mogą pozwolić jej na korzystną dla siebie interpretację okoliczności, w których dochodzi do zawarcia umowy. Wpływa to na rozkład ciężaru udowodnienia okoliczności, od których uzależniona jest odpowiedzialność Spółki z tytułu roszczeń reklamacyjnych, dotyczących stanu technicznego pojazdu oraz na sytuację konsumentów na etapie próby przedsądowego rozstrzygnięcia sporu. W sytuacjach podnoszenia przez konsumentów roszczeń wobec Spółki, ta może powoływać się na ww. klauzulę, próbując ograniczyć tym samym swoją odpowiedzialność reklamacyjną. W konsekwencji klauzula o takiej treści może spowodować ograniczenie odpowiedzialności Spółki za wady pojazdu używanego i narażać konsumenta na poniesienie dodatkowych kosztów. W sytuacji ewentualnych usterek, Spółka może powoływać się na to, że nabywca pojazdu wystarczająco skontrolował wszelkie jego parametry i znał dokładnie jego stan techniczny. Wówczas po

stronie konsumenta pojawi się konieczność poniesienia nakładów na naprawę samochodu, która w istocie powinna być dokonana przez Spółkę.

Jednocześnie przeprowadzenie tzw. testu przyzwoitości prowadzi do wniosku, że w przypadku, gdyby wzorzec Protokołu Sprzedaży nie zawierał zakwestionowanego postanowienia, konsument znajdowałby się w lepszej sytuacji, ponieważ Spółka miałaby ograniczone możliwości w przerzucaniu na niego ryzyka za ewentualne wady pojazdu. Konsument byłby w lepszej sytuacji także dlatego, że nie byłby zobowiązany do składania oświadczeń, które mogą nie odzwierciedlać rzeczywistego stanu faktycznego.

Reasumując, opisane wyżej okoliczności dają podstawę do przyjęcia, że stosowane przez Spółkę postanowienie wzorca umowy, opisane w pkt I ppkt 2 sentencji decyzji, stanowi niedozwolone postanowienie umowne w rozumieniu art. 385¹ § 1 w zw. z art. 385³ pkt 2 k.c.

Uznając wskazane postanowienie za niedozwolone, Prezes Urzędu zakazał Spółce jego wykorzystywania, orzekając jak w pkt. I ppkt 2 sentencji decyzji.

[19] Ocena postanowienia zamieszczonego w pkt. I ppkt 3 sentencji decyzji

„Kupujący oświadcza, że został należycie zapoznany z obsługą samochodu oraz należycie poinformowany o cechach samochodu, jak też o sposobie użytkowania i konserwacji samochodu.”

Naruszenie dobrych obyczajów

Kwestionowane postanowienie - zdaniem Prezesa Urzędu, tak jak i poprzednio opisywane klauzule - spełnia przesłanki określone w art. 385³ pkt 2 k.c.

Omawiana klauzula odnosi się do zakresu informacji udzielonych konsumentowi na temat nabywanego pojazdu i jest niejako rozszerzeniem potwierdzeń i oświadczeń, do których konsument został zobligowany we wcześniejszych klauzulach. Na podstawie tego postanowienia, konsument zostaje zobowiązany do złożenia oświadczeń o należytych zapoznaniu się z obsługą samochodu, a także o poinformowaniu go o cechach samochodu, w tym sposobie użytkowania i konserwacji. Na podstawie tak ukształtowanego postanowienia, Spółka powołuje się na to, że konsument w chwili zakupu pojazdu dokładnie znał stan techniczny i inne parametry pojazdu, ponieważ został o tym należycie poinformowany.

Takie ukształtowanie stosunku prawnego jest sprzeczne z dobrymi obyczajami w postaci równorzędności i uczciwości kontraktowej. Zamieszczenie kwestionowanego postanowienia we wzorcu umowy stanowi przejaw nadużycia przez Spółkę posiadanej przewagi kontraktowej. Skutkiem tego jest zobowiązanie konsumentów do złożenia oświadczeń o z góry określonej treści. Potwierdzając wykonanie obowiązków informacyjnych przez przedstawiciela Spółki, konsument ma ograniczone możliwości w zakresie udowodnienia, jakie informacje na temat pojazdu: jego obsługi, cech, sposobu użytkowania i konserwacji zostały faktycznie udzielone na etapie jego prezentacji i zawarcia umowy sprzedaży. Sprzeczność ww. postanowienia z dobrymi obyczajami przejawia się także w tym, że na jego podstawie konsument zobowiązany jest do potwierdzenia, że przekazane mu informacje były wystarczające do zaznajomienia się z istotnymi cechami pojazdu, co w rzeczywistości może nie być zgodne z prawdą.

Rażące naruszenie interesów konsumentów

Przedmiotowe postanowienie w sposób rażąco narusza interesy konsumentów poprzez utrudnianie konsumentom dochodzenia roszczeń z tytułu rękojmi za wady fizyczne rzeczy sprzedanej, albo - odpowiednio - braku zgodności towaru z umową (w zależności od tego, w jakim okresie doszło do zawarcia umowy sprzedaży). Podkreślenia wymaga, że w przypadku jakichkolwiek wad pojazdu lub usterek, które mogą pojawić się po zawarciu kontraktu, a mających związek z obsługą pojazdu, czy jego konserwacją, Spółka - powołując się na kwestionowany zapis - może utrudniać konsumentom dochodzenie roszczeń reklamacyjnych - wskazując, iż wady pojazdu i jego zły stan techniczny są skutkiem niestosowania się przez konsumenta do przekazanych mu wytycznych. Nie bez znaczenia pozostaje przy tym, że pojęcia takie jak: „obsługa samochodu”, „cechy samochodu”, „sposób użytkowania”, czy też „konserwacja pojazdu” - w kontekście konkretnego pojazdu i jego parametrów, mogą być interpretowane rozszerzająco. To z kolei, w przypadku ewentualnych roszczeń ze strony konsumenta, daje Spółce dużą swobodę do ograniczania swojej odpowiedzialności. Spółka może bowiem każdorazowo powoływać się na to, że dana usterka lub wadliwe działanie określonego podzespołu pojazdu jest związana z nienależytą obsługą pojazdu lub nieumiejętną konserwacją ze strony konsumenta. Mając powyższe na uwadze wskazać należy, że kwestionowane postanowienie naraża konsumenta na poniesienie kosztów w przypadku wystąpienia ewentualnych usterek. Spółka może bowiem przerzucać odpowiedzialność za wykonanie napraw i poniesienie z tego tytułu kosztów na konsumenta. W ocenie Prezesa UOKiK powyższe postanowienie zmierza do istotnego ograniczenia odpowiedzialności względem konsumenta za niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania, a tym samym stanowi niedozwolone postanowienie umowne, zgodnie z art. 385¹ § 1 w zw. z art. 385³ pkt 2 k.c.

Także w przypadku tego postanowienia, przeprowadzenie testu przyzwoitości prowadzi do wniosku, iż konsument pozostawałby w lepszej sytuacji, gdyby wzorzec umowy nie zawierał omawianego postanowienia. Spółka miałaby bowiem ograniczone możliwości w przerzucaniu ryzyka za ewentualne wady pojazdu na konsumenta i powoływaniu się na okoliczności, iż wady fizyczne pojazdu są konsekwencją nieumiejętnego użytkowania pojazdu, czy też nieprawidłowej konserwacji, wykonywanej przez konsumenta.

Uznając wskazane postanowienie za niedozwolone, Prezes Urzędu zakazał Spółce jego wykorzystywania, orzekając jak w pkt. I ppkt 3 sentencji decyzji.

[20] Zaniechanie stosowania niedozwolonych postanowień umownych

W piśmie z dnia 6 kwietnia 2023 r. (vide: pismo Spółki k. 262 - 265) Spółka poinformowała, że usunęła ze stosowanego wzorca Protokołu Sprzedaży, stanowiącego załącznik do Umowy Sprzedaży, zakwestionowane przez Prezesa Urzędu postanowienia umowne. W piśmie z dnia 12 lipca 2023 r. (vide: pismo Spółki k. 366 - 370) Spółka wskazała na konkretną datę zaniechania stosowania klauzul abuzywnych, tj. 5 kwietnia 2023 r. Zgodnie z informacjami przekazanymi przez Spółkę - ww. data jest także początkową datą wprowadzenia zmodyfikowanego wzorca umowy do obrotu. Spółka przekazała aktualnie wykorzystywane wzorce Protokołu Sprzedaży, z których usunięte zostały zakwestionowane postanowienia.

W związku z powyższym Prezes UOKiK uznał, iż zaniechanie stosowania klauzul, opisanych w pkt. I ppkt 1 - 3 sentencji decyzji, nastąpiło 5 kwietnia 2023 r.

[21] Wniosek Spółki o wydanie decyzji na podstawie art. 23c ust. 1 uokik

Wydanie decyzji w trybie art. 23c uokik - uwagi ogólne

Zgodnie z art. 23c uokik, jeżeli przedsiębiorca przed wydaniem decyzji, o której mowa w art. 23b ust. 1 uokik zobowiąże się do podjęcia lub zaniechania określonych działań zmierzających do zakończenia naruszenia zakazu, o którym mowa w art. 23a, lub usunięcia skutków tego naruszenia, Prezes Urzędu może, wydając decyzję, o której mowa w art. 23b ust. 1 zobowiązać przedsiębiorcę do wykonania tych zobowiązań. Z powyższego wynika, iż decyzja wydana w trybie art. 23b ust. 1 w zw. z art. 23c ust. 1 uokik jest decyzją o charakterze uznaniowym, w związku z czym Prezes UOKiK nie ma obowiązku wydania decyzji zobowiązującej w każdym przypadku, gdy wniesie o to przedsiębiorca. Przepis ten nie nakłada na Prezesa Urzędu obowiązku wydania decyzji zobowiązującej¹², a jedynie stwarza mu prawną możliwość wydania takiej decyzji¹³. Podejmując decyzję o uwzględnieniu bądź nieuwzględnieniu wniosku przedsiębiorcy o wydanie decyzji zobowiązującej go do podjęcia lub zaniechania określonych działań, Prezes Urzędu bierze pod uwagę całokształt okoliczności rozstrzyganej sprawy, w tym rodzaj naruszeń przedsiębiorcy, jak również skutki uwzględnienia przedmiotowego wniosku. W postępowaniu o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone, Prezes UOKiK dokonuje abstrakcyjnej kontroli tego wzorca tj. w oderwaniu od konkretnego stosunku umownego. Pomimo jednak, że dokonywana przez Prezesa UOKiK kontrola nie ma wymiaru incydentalnego, to nie sposób nie zauważyć wpływu kwestionowanych postanowień na sytuację konsumenta, pośrednie wykorzystywanie zapisów Protokołu Sprzedaży do zwalniania się przez Spółkę z odpowiedzialności i stosowanie określonego typu argumentacji w relacji z konsumentami (z powołaniem się na kwestionowane klauzule). Dla uznania postanowień wzorca umowy za niedozwolone wystarczająca jest zatem sama analiza kwestionowanego wzorca. Już sam bowiem fakt posługiwania się kwestionowanym wzorcem i wykorzystywanie go w obrocie z konsumentami jest działaniem niedozwolonym. W kontekście powyższego należy zaznaczyć, że kontrola wzorca umowy jest abstrakcyjna, tj. dokonywana w oderwaniu do konkretnego stosunku prawnego i skutków, jakie wywiera. Wystarczające jest zatem samo uznanie abuzywności danych klauzul w ramach dokonanej kontroli. Jednak nie sposób nie zauważyć, iż zakwestionowane postanowienia wywierają konkretne skutki w relacjach przedsiębiorcy z konsumentami.

W kontekście obowiązku równego traktowania przedsiębiorców przez Prezesa Urzędu, na który wskazała Spółka (w sytuacji oceny zasadności wydania decyzji zobowiązującej) zauważyć należy, że powyższa zasada nie oznacza automatyzmu w wydawaniu decyzji zobowiązujących na zasadzie podobieństwa postępowań i istniejącej analogii. Decyzja dotycząca tego, czy dane postępowanie może być prowadzone w kierunku wydania decyzji zobowiązującej każdorazowo poprzedzona jest wnikliwą analizą okoliczności, mających znaczenia dla konkretnej sprawy. Wydanie określonego rodzaju decyzji w prowadzonym postępowaniu nie wiąże się z ogólnym wydaniem takiego samego rozstrzygnięcia w innej sprawie - ze względu na podobny zakres podmiotowy lub przedmiotowy. Takie działanie wiązałoby się z zagrożeniem w postaci precedensowego rozstrzygnięcia postępowań, co - biorąc pod uwagę naturę interesów chronionych w uokik - nie znajdowałoby uzasadnienia. W konsekwencji podobieństwo spraw nie jest wystarczającą przesłanką do wydawania rozstrzygnięć tego samego rodzaju, a równe traktowanie przedsiębiorców nie oznacza identycznego ich traktowania niezależnie od sytuacji. W każdej sprawie występować mogą

¹² wyrok SOKiK z 13 lutego 2012 r. sygn. akt XVII Ama 217/10.

¹³ M. Radwański, *Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów Komentarz*, pod red. E. Stawicki, A. Stawicki, Warszawa 2011, s. 647.

W niniejszej sprawie trwające skutki naruszenia zakazu stosowania niedozwolonych postanowień wzorca umowy polegają na pozostawianiu zakazanych postanowień w zawartych umowach. Wobec braku świadomości o niewiążącym charakterze tych postanowień konsumenci mogą nie podejmować działań zmierzających do ewentualnego dochodzenia roszczeń od Spółki lub wykonywania umowy bez klauzul abuzywnych. Należy wskazać, że konsument, poinformowany o abuzywnym charakterze postanowień wzorca, będzie mógł w większym zakresie zadbać o swoje interesy. Uwzględniając sposób rozpatrywania reklamacji przez AUTOCENTRUM - w szczególności zaś sytuacje, w których Spółka odmawia uznania roszczeń reklamacyjnych, powołując się na zapisy Protokołu - wskazać należy, że świadomość nieskuteczności kwestionowanych postanowień może być pomocna w sytuacji ewentualnego sporu z Przedsiębiorcą.

Prezes Urzędu zdecydował o zastosowaniu środków usunięcia trwających skutków stosowania niedozwolonych postanowień wzorca umowy, określonych w pkt. I sentencji decyzji, tj. zobowiązaniu Przedsiębiorcy do jednorazowego opublikowania na własnej stronie internetowej <https://www.aaaauto.pl/> oraz na własnym profilu dostępnym na portalu Facebook https://www.facebook.com/AutocentrumAAAauto/?locale=pl_PL oświadczeń i komunikatu o treści wskazanej w sentencji - w sposób określony w: **pkt. II ppkt a - f oraz pkt. III ppkt a - f** sentencji decyzji.

W ocenie Prezesa UOKiK nałożenie na Spółkę obowiązków określonych w pkt. II i III sentencji decyzji jest proporcjonalne do wagi i rodzaju naruszenia oraz konieczne do usunięcia jego trwających skutków. Środki te mają za zadanie poinformowanie konsumentów będących klientami Spółki o tym, iż ich kontrahent stosował wobec nich niedozwolone postanowienia umowne i tym samym nie może ich dłużej wykorzystywać w relacjach z nimi. Środki w postaci opublikowania oświadczeń na stronie internetowej Spółki (<https://www.aaaauto.pl/>) i portalu Facebook (https://www.facebook.com/AutocentrumAAAauto/?locale=pl_PL) są zatem proporcjonalne, przydatne i niezbędne dla usunięcia skutków naruszenia zakazu z art. 23a uokik. Ponadto nie wykraczają one poza to, co niezbędne do ich usunięcia.

Zdaniem Prezesa Urzędu miesięczny termin na publikację oświadczeń należy uznać za adekwatny do rodzaju nakładów, jakie musi ponieść Spółka w celu realizacji ww. obowiązku. Biorąc pod uwagę, że Spółka na bieżąco monitoruje swoją stronę internetową i regularnie nią zarządza (np. wstawiając ogłoszenia sprzedażowe), dodanie informacji w zakresie wydanej przez Prezesa UOKiK decyzji w określonym terminie, nie powinno być nadmiernie uciążliwe. Powyższe uwagi należy także odnieść do komunikatu na portalu Facebook. Uwzględniając, że jest to jeden z najczęściej używanych serwisów, służących do nawiązania kontaktu z jego użytkownikami m.in. poprzez ogłaszanie aktualności, nowych ofert sprzedażowych, dostępnych promocji etc. - dodanie komunikatu o decyzji Prezesa UOKiK należy uznać za zasadne. Jednocześnie publikacja oświadczenia i komunikatu na publicznych serwisach internetowych, należących do Spółki będzie spełniać funkcję edukacyjną i prewencyjną wobec innych przedsiębiorców - w szczególności tych, którzy prowadzą sprzedaż pojazdów używanych i postępują się w obrocie z konsumentami wzorcami umów.

Wobec powyższego Prezes UOKiK orzekł, jak w punkcie II i III sentencji decyzji.

[23] Rozstrzygnięcie o karze pieniężnej, nałożonej w pkt. IV sentencji decyzji

Art. 106 ust. 1 pkt 3a ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów stanowi, że Prezes Urzędu może nałożyć na przedsiębiorcę, w drodze decyzji, karę pieniężną w wysokości nie większej niż 10 % obrotu osiągniętego w roku obrotowym poprzedzającym rok nałożenia kary,

jeżeli przedsiębiorca ten, choćby nieumyślnie, dopuścił się naruszenia zakazu określonego w art. 23a ustawy. Art. 106 ust. 3 uokik, wskazujący sposób obliczania obrotu, przewiduje w pkt. 1, że obrót oblicza się jako sumę przychodów wykazanych w rachunku zysków i strat - w przypadku przedsiębiorcy sporządzającego taki rachunek na podstawie przepisów o rachunkowości.

Zgodnie z art. 106 ust. 1 uokik, kara pieniężna może być nałożona, gdy do naruszenia przepisów tej ustawy doszło choćby nieumyślnie. W świetle obowiązujących przepisów prawa stwierdzenie nawet nieumyślnego naruszenia ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów daje zatem podstawę do nałożenia kary pieniężnej. Należy zwrócić uwagę, że przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów nie określają przy tym przesłanek, od których uzależnione byłoby podjęcie decyzji o nałożeniu kary. Ustawodawca wskazał jedynie w art. 111 uokik te okoliczności, które Prezes Urzędu ma obowiązek uwzględnić decydując o wymiarze kary pieniężnej.

Wysokość nakładanej kary pieniężnej ustalana jest z uwzględnieniem w szczególności okoliczności naruszenia przepisów tej ustawy oraz uprzedniego naruszenia, a także okresu, stopnia i skutków rynkowych naruszenia przepisów ustawy, przy czym stopień naruszenia Prezes UOKiK ocenia, biorąc pod uwagę okoliczności dotyczące natury naruszenia i działalności przedsiębiorcy, która stanowiła przedmiot naruszenia. Ustalając wysokość kar pieniężnych Prezes Urzędu bierze również pod uwagę okoliczności łagodzące oraz obciążające, które wystąpiły w sprawie (art. 111 ust. 2 uokik).

Zgodnie z art. 111 ust. 3 pkt 2 uokik, okolicznościami łagodzącymi są w szczególności: dobrowolne usunięcie skutków naruszenia, zaniechanie stosowania zakazanej praktyki przed wszczęciem postępowania lub niezwłocznie po jego wszczęciu, podjęcie z własnej inicjatywy działań w celu zaprzestania naruszenia lub usunięcia jego skutków oraz współpraca z Prezesem Urzędu w toku postępowania, w szczególności przyczynienie się do szybkiego i sprawnego przeprowadzenia postępowania. Wśród zamkniętego katalogu okoliczności obciążających art. 111 ust. 4 pkt 2 uokik wymienia: znaczny zasięg terytorialny naruszenia lub jego skutków, znaczne korzyści uzyskane przez przedsiębiorcę w związku z dokonanym naruszeniem, dokonanie uprzednio podobnego naruszenia oraz umyślność naruszenia.

Biorąc pod uwagę okoliczności sprawy, przede wszystkim charakter zakwestionowanych postanowień umownych oraz skalę naruszeń, Prezes Urzędu uznał, że uzasadnione jest nałożenie na Spółkę kar pieniężnych za ich stosowanie. Jest to uzasadnione również z uwagi na cele prewencji indywidualnej i ogólnej, jak również cel represyjny. Nałożenie kary pieniężnej służyć będzie zatem jako środek odstrasżający od stosowania podobnych praktyk w przyszłości (prewencja indywidualna). Rozstrzygnięcie o karze ma również być sygnałem dla innych profesjonalnych uczestników rynku prowadzących sprzedaż pojazdów używanych, że zakwestionowane w decyzji klauzule umowne nie mogą być stosowane - pod rygorem sankcji finansowej (prewencja ogólna). Kara pieniężna spełni również funkcję represyjną, to znaczy stanowić będzie dolegliwość dla strony niniejszego postępowania uzasadnioną stosowaniem niedozwolonych postanowień umowy.

Umyślność naruszenia

Zgodnie z art. 106 ust. 1 uokik kara pieniężna może być nałożona, gdy do naruszenia przepisów tej ustawy doszło choćby nieumyślnie. W świetle obowiązujących przepisów prawa

Spółka osiągnęła w 2022 r. obrót w wysokości [xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx] zł, a zatem kwota bazowa kary wynosi:

1/ [xxxxxxxxxxxxxxxxxxxx] zł w przypadku stosowania postanowień wskazanych w pkt. I ppkt 1 i 2 sentencji decyzji;

2/ [xxxxxxxxxxxxxxxxxxxx] zł w przypadku stosowania postanowienia wskazanego w pkt. I ppkt 3 sentencji decyzji.

Okoliczności łagodzące i obciążające

Po ustaleniu kwot bazowych przystąpiono do analizy, czy w niniejszej sprawie zasły okoliczności łagodzące i obciążające, które mogłyby mieć wpływ na wymiar kary.

Prezes Urzędu, kalkulując kary pieniężne, wziął pod uwagę okoliczność łagodzącą związaną z zaniechaniem stosowania przez Spółkę kwestionowanych postanowień umownych po wszczęciu niniejszego postępowania. Okoliczność ta uzasadnia obniżenie wymiaru kar pieniężnych o [xxx] %.

Prezes Urzędu, kalkulując kary pieniężne w niniejszej sprawie, wziął pod uwagę - jako okoliczność obciążającą - znaczny zasięg terytorialny naruszenia, co związane jest z zawieraniem przez Spółkę umów z konsumentami z terenu całego kraju. Prezes Urzędu uznał, że ta okoliczność obciążająca uzasadnia podwyższenie kwot bazowych o [xxx] %.

Z kolei umyślność naruszenia (opisana wcześniej na s. 27 - 28 decyzji) uzasadnia podwyższenie wymiaru kar pieniężnych o [xxx] %.

Obliczenie kary

W wyniku powyższych kalkulacji (uwzględnienia okoliczności łagodzących i obciążających) wymiar kar pieniężnych został zmodyfikowany w ten sposób, że każda z kar pieniężnych została podwyższona o [xxx] %.

To oznacza, że ostateczne wysokości kar pieniężnych zostały ustalone na następującym poziomie:

1/ z tytułu stosowania postanowień wskazanych w pkt. I ppkt 1 i 2 sentencji decyzji 2 578 509,46 zł, co po zaokrągleniu daje kwotę 2 578 509 zł, co stanowi [xxx] % obrotu osiągniętego przez Spółkę w 2022 r. i [xxx] % maksymalnej kary, która mogłaby zostać nałożona na Spółkę na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 3a uokik;

2/ z tytułu stosowania postanowienia wskazanego w pkt. I ppkt 3 sentencji decyzji wynosi 2 578 509,46 zł, co po zaokrągleniu daje kwotę 2 578 509 zł, co stanowi [xxx] % obrotu osiągniętego przez Spółkę w 2022 r. i [xxx] % maksymalnej kary, która mogłaby zostać nałożona na Spółkę na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 3a uokik.

Podsumowanie

W ocenie Prezesa Urzędu, wysokość poszczególnych kar pieniężnych jest adekwatna do okresu, stopnia i okoliczności naruszenia ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w tym skutków rynkowych jakie te naruszenia wywołują. W opinii Prezesa UOKiK nałożone kary pieniężne będą stanowić środek odstraszający od stosowania podobnych praktyk w przyszłości, skierowany zarówno wobec AUTOCENTRUM, jak również wobec innych przedsiębiorców podejmujących podobne działania. Kary pieniężne nałożone niniejszą

decyzją spełnią również funkcję represyjną, to znaczy stanowić będzie dolegliwość dla strony niniejszego postępowania, uzasadnioną stwierdzeniem naruszenia interesów konsumentów.

Dodać należy, że - w ocenie Prezesa Urzędu - ustalone kary pieniężne są adekwatne do okoliczności sprawy i stopnia zawinienia Przedsiębiorcy.

Zgodnie z art. 112 ust. 3 uokik, kary pieniężne należy uiścić w terminie **14 dni od dnia** uprawomocnienia się niniejszej decyzji na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów NBP o/o Warszawa nr 51 1010 1010 0078 7822 3100 0000.

Wobec powyższego, Prezes Urzędu orzekł, jak w pkt. IV sentencji decyzji.

[24] Rozstrzygnięcie o kosztach postępowania, zamieszczone w pkt. V decyzji.

Zgodnie z art. 77 ust. 1 uokik, jeżeli w wyniku postępowania Prezes Urzędu stwierdził naruszenie przepisów ww. ustawy, przedsiębiorca, który dopuścił się tego naruszenia, jest obowiązany ponieść koszty postępowania. Zgodnie z art. 80 uokik, Prezes Urzędu rozstrzyga o kosztach, w drodze postanowienia, które może być zamieszczone w decyzji kończącej postępowanie.

Zgodnie z art. 263 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 775; dalej: **kpa**) w zw. z art. 83 uokik do kosztów postępowania zalicza się koszty podróży i inne należności świadków i biegłych oraz stron w przypadkach przewidzianych w art. 56 tej ustawy, a także koszty spowodowane oględzinami na miejscu, jak również koszty doręczenia stronom pism urzędowych. Zgodnie zaś z art. 264 § 1 kpa w zw. z art. 83 uokik jednocześnie z wydaniem decyzji organ administracji publicznej ustali w drodze postanowienia wysokość kosztów postępowania, osoby zobowiązane do ich poniesienia oraz termin i sposób ich uiszczenia.

W punkcie I. sentencji niniejszej decyzji Prezes Urzędu w wyniku przeprowadzonego postępowania w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone stwierdził naruszenie przez AUTOCENTRUM art. 23a uokik. Spełniona została zatem przesłanka wynikająca z art. 77 ust. 1 uokik pozwalająca na obciążenie przedsiębiorcy kosztami przeprowadzonego postępowania, którymi są dla Prezesa Urzędu wydatki w łącznej kwocie 52 zł (słownie: pięćdziesiąt dwa złote) związane z prowadzoną w toku tego postępowania korespondencją ze stroną niniejszego postępowania.

Koszty niniejszego postępowania Przedsiębiorca obowiązany jest wpłacić na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie w NBP o/o Warszawa Nr 51101010100078782231000000 w terminie **14 dni od uprawomocnienia się decyzji.**

Mając powyższe na względzie, postanowiono jak w pkt. V sentencji decyzji.

[25] Pouczenia

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 uokik, w związku z art. 479²⁸ § 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. z 2023 r. poz. 1550 ze zm.; dalej: **kpc**) - od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie miesiąca od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - Delegatury we Wrocławiu.

W przypadku kwestionowania wyłącznie postanowienia o kosztach - zawartego w pkt. V sentencji decyzji - na podstawie art. 264 § 2 kpa w związku z art. 83 uokik oraz stosowanie do art. 81 ust. 5 tej ustawy w związku z art. 479³² kpc, Przedsiębiorcy przysługuje prawo wniesienia zażalenia do Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie tygodnia od dnia doręczenia niniejszej decyzji, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - Delegatury we Wrocławiu.

Zgodnie z art. 3 ust. 2 pkt 9 w związku z art. 32 ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2023 r. poz. 1144 ze zm. dalej: **ukssc**) odwołanie od decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów podlega opłacie stałej w kwocie 1000 zł, a zażalenie na postanowienie Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów opłacie w kwocie 500 zł.

Zgodnie z art. 103 ust. 1 i ust. 2 ukssc, sąd może przyznać zwolnienie od kosztów sądowych osobie prawnej lub jednostce organizacyjnej niebędącej osobą prawną, której ustawa przyznaje zdolność prawną, jeżeli wykazała, że nie ma dostatecznych środków na ich uiszczenie. Spółka handlowa powinna wykazać także, że jej wspólnicy albo akcjonariusze nie mają dostatecznych środków na zwiększenie majątku spółki lub udzielenie spółce pożyczki. Zgodnie z art. 105 ust. 1 zd.1 ukssc, wniosek o przyznanie zwolnienia od kosztów sądowych należy zgłosić na piśmie lub ustnie do protokołu w sądzie, w którym sprawa ma być wytoczona lub już się toczy.

Stosownie do treści art. 117 § 1, § 3 i § 4 zd. 1 kpc, strona zwolniona przez sąd od kosztów sądowych w całości lub części, może domagać się ustanowienia adwokata lub radcy prawnego. Osoba prawna lub inna jednostka organizacyjna, której ustawa przyznaje zdolność sądową, niezwolniona przez sąd od kosztów sądowych, może się domagać ustanowienia adwokata lub radcy prawnego, jeżeli wykaże, że nie ma dostatecznych środków na poniesienie kosztów wynagrodzenia adwokata lub radcy prawnego. Wniosek o ustanowienie adwokata lub radcy prawnego strona zgłasza wraz z wnioskiem o zwolnienie od kosztów sądowych lub osobno, na piśmie lub ustnie do protokołu, w sądzie, w którym sprawa ma być wytoczona lub już się toczy.

z upoważnienia
Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów
Dyrektor Delegatury UOKiK we Wrocławiu
Agnieszka Jacyszyn